

LA VIDA CULTURAL

Correu de la Música

ROSA GARCIA FARIA. — Consignem amb gust l'èxit de la ben notable violinista Rosa Garcia Faria, en col·laborar en els grans concerts de l'Orquestra Filarmònica de Madrid. Parlant de l'esmentada coneguda artista, diu el crític de Ahoras:

"La Orquestra Filarmònica, ha presentat en su tercer concierto, de abono en el Teatro Español, a la joven violinista catalana Rosa Garcia Faria. La obra interpretada con la Orquestra Filarmònica ha sido el Concierto de Mendelssohn, al que se adaptan perfectamente las excelentes cualidades de la joven violinista, cuya delicada y correctísima dicción, finura de sonido, sobriedad y elegancia de expresión van muy bien para el carácter y la manera especial del único autor de las Romanzas sin palabras."

I llegim en Informaciones: "El tercer concierto de abono de la Orquestra Filarmònica revestia el doble interés de la presentación de una artista nacional, la violinista señorita Rosa Garcia Faria.

La Sra. Garcia Faria interpreto el Concierto de Mendelssohn, acompañada por la orquesta. Tiene esta artista lo que, a nuestro juicio, es atributo esencial para triunfar en el arte de la música: sentimiento. Y, en el terreno de la técnica, posee igualmente otro envidiable atributo: el de la suavidad y firmeza de juego de la mano derecha. La pureza de los sonidos que arranca con su arco es insuperable, y asimismo interpretaciones son de un valor sugestivo y cautivante."

"BARCELONA", DEL MESTRE CASADESUS, I LA VIOLA TENOR, DE PARRAMON. — La primera parisenca parla amb elogi de l'estrera que ha tingut lloc als Concerts Poulet de l'obra "Barcelona", escrita pel compositor Màrius Casadesus per a viola-tenor i orquestra.

I diu Paul Le Flem, des de Comedia:

"De Màrius Casadesus, que havia donat el Poema de Chausson una execució emocionant d'estil i impecable de tècnica, els Concerts Poulet toquen tot seguit una composició simfònica en tres parts: "Barcelona". Aquesta peça oïera la particularitat d'èsser escrita per a viola-tenor Parramon, afinada com la viola, però tocada com un violoncel, posseïnt oi més una sonoritat veïna, si bé més feble, que aquest darrer instrument. Amb una dansa de país debuta "Barcelona": una "sardana", el primer tema de la qual té un color picant. La viola-tenor prest hi aporta el seu timbre pastós, al qual el joc de la senyora Casadesus comunica un encís, una vivacitat, un bri personals. Després d'aquestes evocacions a l'aire lliure, heus ací la nostàlgia d'una "Cançó Catalana", d'un classicisme penetrant. El tema essencial hi és cantat pels violins amb sordina i reprès pel solista, que l'abandonarà ben tot per a enjoiar-lo amb encisadores i cantadores volutes melòdiques. Amb "Les Rambles" tenim la impressió de moviment, de multitud, de bullici, que hi dominarà. Una mena de festa de sol, de l'atmosfera, de les flors. El músic li dosifica amb habilitat els plans per on la viola-tenor ha de fressar el seu camí enmig del tumult d'una orquestra tractada amb just sentit: del color i de la trauelència. Màrius Casadesus condueix el mateix la partitura amb precisa jogositat."

Caldria ara que alguna de les nostres societats de concerts interpretés "Barcelona", del mestre Casadesus.

LA MUSICA A ITALIA. — Ha estat executada per primera vegada, al Teatre de la Scala, de Milà, la liure interpretació, d'Ottorino Respighi, de l'"Orfeo", de Monteverdi. Dirigi l'obra el mestre Gino Marinuzzi.

EL TENOR CRISTOFOR ALTU- BE A ITALIA. — Aquest notable tenor basc, aplaudit ja en el nostre Liceu, ha obtingut darrerament uns èxits resonants de públic i de premsa cantant "El Trovador", de Verdi, als Teatres Petruzzelli, de Bari, Corso, de Bolonya i Nuovo, de Verona. Els crítics musicals l'anomenen l'"èmul de Tamagno" i el públic el rebé en tots aquests teatres amb delirants aplaudiments.

BREVIARI CRITIC

Una novella amb ambient (1) per Manuel de Montoliu

La darrera part del tríptic novel·lístic de Pere Coromines té les dues condicions indispensables de tota bona novella del tipus clàssic o tradicional: un protagonista de robusta significació humana — i això ja hem vist que ho posseïa plenament la darrera part del «Tomàs de Bajalta» — i l'evocació viva de l'ambient social en el qual es mouen els personatges. Per a complir aquesta darrera condició, Pere Coromines cal confessar que es trobava admirablement situat.

Si en la primera part, «Silèn», l'autor ens havia transportat a la ruralia catalana quan estava encara saturada de les passions fratricides de les guerres civils; si en la segona part, «Pigmalió», els avatars del protagonista ens feien respirar els aires de la burgesia barcelonina de les darreries del vuitcents, ara amb la darrera part, «Prometeu», ens endinsem en l'atmosfera densa i fèrbola amb què embolcallaren la nostra ciutat el terrorisme anarquista i totes les seves derivacions degenerades que pertorbaren la pau ciutadana els anys de transició del segle passat a l'actual.

L'autor del «Tomàs de Bajalta» el tenia ben conegut aquest moribund ambient social de Barcelona; l'havia respirat com tots els de la seva generació, i de més a més l'havia estudiat de prop amb aquell apassionament juvení que no permet apreciar els perills de certs temes d'estudi. Aquest profund i detallat coneixement de la matèria ambiental de la novella no era l'única garantia de l'èxit amb què ell ens donaria una impressió d'aquell tèrbol i agitat període. Una altra garantia eren les grans facultats d'historiador que posseïx Pere Coromines, ja en altres obres demostrades, facultats que consisteixen essencialment en un poder de visió de la idea que presideix i lliga orgànicament tota una sèrie d'esdeveniments i episodis, i en un altre poder d'evocació d'escenes i de figures humanes, que permet a l'autor tornar a fer-les viure, com si fossin actuals, als nostres ulls.

Tomàs de Bajalta, emprès per un anhel mixt de curiositat intel·lectual i de justícia social, es troba complicat, sense voler, en les conseqüències de la revisió d'un procés que ha costat la vida a tres víctimes innocents. En aquesta novella tornem a respirar aquella atmosfera de corrupció que es respirava en les altes esferes oficials de la nostra ciutat en aquell període del terrorisme i que arribà fins a fer degenerar el problema de l'anarquisme terrorista en un pur problema d'ètica governativa que no podia arribar mai a una solució satisfactòria per la concomitància de les passions salvatges, de la barbàrie terrorista amb l'egoisme hipòcrita d'una burgesia materialitzada i amb tota la tradició secular d'un Estat divorciat de la realitat social i mancat de tot ideal constructiu i organitzador. Hauríem d'esmentar nombroses pàgines del volum que són, en realitat, visions d'història viva i palpitant d'aquell dramàtic període de la nostra ciutat. Una bella i suggestiva evocació és la de la figura del gran amic de Catalunya, Nicolau Salmerón, que l'autor fa passar un moment per l'escenari de la seva novella. Aquesta ofereix també l'interès, tant d'acord també amb la realitat, de la visió simultània de la Barcelona anarquista que en aquell temps començava a donar els primers símptomes de vida intensa. «Dos il·luminismes, remarca l'autor, travessaven amb el seu ròssec de flames la imaginació de la joventut i regiraven l'ànima de la ciutat mediterrània amb solcs profunds d'irris i d'entusiasme i de dolor.»

En «Prometeu» fem coneixença amb nous personatges. La família dels Llopert ofereix a l'autor una avinentesa per a traçar tres o quatre siluetes humanes inoblidables per llur forta individualitat. Això també li permet variar d'ambient, el qual així alterna de la ciutat a la pagesia empordanesa on viu aquella família, Sebastià, Joan i Enriqueta, els tres germans, són tres concrecions individuals, sobretot els dos últims, d'una forta catalanitat. En Joan, especialment, amb la seva doble personalitat — Malanít com a pagès, Testart com a anarquista d'acció — és una figura d'una gran plenitud humana. Una altra figura femenina ve a completar l'interès palpitant del drama social que es juga a la novella, amb

una tendra nota idíl·lica que acaba també en una tragèdia doble: la figura d'Irene, l'enamorada de Joan. Hi ha en la figura de Joan un estudi delicadíssim de la seva contextura moral, que no és freqüent de trobar en els nostres novel·listes. Des que Irene ha caigut, víctima innocent de la brutalitat de Sebastià, l'autor fa notar que Joan, el seu enamorat, no gosa atansar-se massa a la dona contaminada «no per efecte d'una reliquia, sinó d'una mena de netedat moral.» L'episodi de la fugida d'Irene, camps a través, enfollida per l'enyorament i l'angoixa que li causen els perills que amenacen el seu enamorat, és una pàgina d'alta i robusta poesia, tota una pàgina poemàtica.

Pere Coromines, en aquesta novella, com en altres anteriors, mostra una envejable mestria en la forma de conduir el fil de la narració. No és esclau, com s'esdevé a tants dels nostres novel·listes, ni de l'espai, ni del temps, ni dels personatges. Sap prescindir, quan li convé, de l'ordre cronològic dels fets; sap canviar bruscament d'escenari i deixar interromput un episodi per a anar a un altre molt distanciat; pren els personatges i els deixa anar per tornar-los a prendre; i té aquell secret, que tenen els narradors de raça, de comptar sempre amb la col·laboració activa del lector intel·ligent que sap sempre suplir amb la imaginació el que no diu l'autor i, sobretot, agrair a aquest que li eviti proximitats i minuciositats que converteixen en un turment el plaer de la lectura de novelles històriques i de costums.

No em vull entretenir a senyalar els defectes, que, a judici meu, té el «Prometeu». No em puc estar, però, de senyalar-ne un que, indubtablement, és fruit del propi temperament del nostre escriptor. Pere Coromines, novel·lador, recorda, pel seu estil de contar les coses, a Rabelais. Li agrada l'expressió gruixuda i moisuda; en les seves descripcions trobaríem, potser, el predomini de les sensacions tàctils i olfactivas sobre les visuals i auditives. És un estil tot polpa, un estil d'una gran sensualitat; jo en diria un estil pantagrèlic. No hi ha tendència natural en un escriptor que no pugui ésser explotada estèticament. Una tendència com la del nostre escriptor, però, té els seus perills quan no troba frè ni contenció. Així, a judici meu, Pere Coromines cau massa sovint en la temptació de subratllar — en els moments en que és ell qui parla i no els seus personatges — detalls grollers i certs aspectes de la bestialitat humana; d'emprar tot sovint expressions no ja populars sinó d'una infima i plebea vulgaritat, i de valoritzar estèticament gestos i actituds que produeixen un efecte revoltant en el lector i que l'autor podria haver estalviat per aquella norma de bon gust que acabem d'apuntar, que ordena deixar molts detalls a la discreta diviniació del lector.

Tampoc no ens ha convençut l'autor de «Prometeu» amb la forma en què ell ha resolt el problema — cal reconèixer que és d'una gran dificultat — de l'epíleg, en què té lloc l'execució de la sentència de mort del protagonista al castell de Montjuïc. Trobem tot aquest episodi massa anecdòtic, massa ple de coses contingents, d'aspectes accidentals, de detalls pintorescs. Trobo a manca grandesa en aquest epíleg de la vida de l'estrenu filantrop. L'autor, en compte de donar transcendència ideal a la pintura, s'ha estimat més donar a l'episodi el caràcter d'un reportatge d'altura combinat amb tocs de sàtira social. No trobaríem malament la sàtira, si no fos la virulència, per mi no del tot justificada i dintre la novella del tot extemporània, dels atacs de l'autor contra la cristiana institució dels «Germans de la Sang». No he de fer ací la defensa d'aquesta institució que, com totes, podrà tenir els greus defectes inherents a la imperfecció i a la misèria humana. Però crec sincerament que si l'autor volia fer morir impenitent el seu heroi, com era el seu dret, no tenia cap necessitat de bescantar una institució creada amb la més noble de les finalitats que puguem imaginar i inspirada en el més pur sentiment de la caritat cristiana.

(1) Vegeu el «Breviari crític» en LA VEU DE CATALUNYA de 27 d'abril passat.

Galeries d'Art

SALA PARES

L'exposició d'Ernest Maragall. — Dissabte es va inaugurar l'exposició d'Ernest Maragall, que ha estat comentada molt favorablement per tots els aficionats a l'escultura.

Pròxima exposició de Francesc Domingo. — S'anuncia, a la Sala Parés, l'exposició de Francesc Domingo. Ja fa molt temps que Domingo no ha fet una exposició de pintura, sinó únicament de retrats i dibuixos. Per aquest motiu, donada la personalitat del pintor, aquesta exposició s'espera com un dels esdeveniments de la temporada.

Exposició de pintura antiga i moderna. — A la Sala Parés s'ha inaugurat una exposició amb quadros selectes de pintura antiga i moderna.

GALERIES LAIETANES

Demà, a les cinc de la tarda, tindrà lloc, a les Galeries Laietanes, la inauguració de les exposicions dels artistes senyoreta Anna de Tudela, amb pintures, patrocinada pel ministre d'Estat, senyor Rocha; la d'Enric Ochoa, amb una col·lecció d'obres procedents de la seva exposició de Milà; la de Ferrer Carbonell; Enric Garsaball i la de l'Agrupació d'Aquarellistes de Catalunya, i una de la senyoreta Montserrat Alberic, amb treballs artístics mecanogràfics.

SALA BUSQUETS

Revelació d'un gran pintor. — A la Sala Busquets es produïx dissabte un veritable esdeveniment artístic, de molta transcendència per a la pintura catalana; es tracta de l'aparició d'un nou valor que ve a sumar-se a l'excel·lent dinastia dels paisatgistes contemporanis: Joan Colom, Vila Puig, etc. El nom que des d'ara cal afegir-hi sense reserves, és el de Josep Ventós, que ha estat la revelació de la temporada, i que ha sabut esperar vint anys abans no s'ha decidit a celebrar la seva primera exposició, la qual es va inaugurar amb gran èxit dissabte.

Dibuixos d'Esteve Vicente. — A la susdita Sala també s'inaugura una exposició de dibuixos d'Esteve Vicente, artista que compta amb un gran prestigi entre els nostres col·leccionistes i amateurs. Les obres que exposa formen part de les que exhibirà l'any vinent a Nova-York, de la qual ciutat ha rebut el pintor Vicente avantatjoses proposicions per a celebrar-hi una exposició amb tots els honors.

LA PINACOTECA

Ramon Laporta Astori. — Aquesta tarda tindrà lloc a la sala d'exposicions de La Pinacoteca, l'acte inaugural de les obres del conegut artista Ramon Laporta Astori, qui presentarà tota la seva darrera producció.

SALA BARCINO

Avui, a les sis de la tarda, tindrà lloc a la sala gran d'aquesta galeria, la inauguració de l'exposició de pintures dels notables artistes Yago Cesar i Eu de Salvador; aquesta exposició constarà de vint-i-tres obres que assenyalen una nova tendència de llurs paletes.

GALERIES D'ART SYRA

Exposició Miquel Villà. — Avui, dissabte, a les cinc de la tarda, tindrà lloc la inauguració de l'exposició de pintures de Miquel Villà a les Galeries d'Art Syra, Diputació, 262. L'exposició consta de 38 quadros datats de 1930 a l'any actual, que omplen les tres sales de la galeria. Els temes, diversos, naturals, figures i paisatges són d'una força incomparable. Cada quadro és una obra mestra d'aquest artista que no ha volgut exposar fins poder oferir un conjunt d'obres que responguessin d'una manera absoluta a la seva pròpia exigència. Els amateurs, alguns dels quals ja s'han avançat a comprar, tindran ocasió, amb l'exposició de Villà, de completar llurs col·leccions amb l'obra de més personalitat que a l'hora actual els pot ésser oferta a casa nostra.

Carta pregada

El senyor Salvador Perarnau ens prega la publicació de la carta següent:

«Senyor Director de LA VEU DE CATALUNYA:

Tan prompte com fou conegut el meu propòsit de portar la Flor Natural a la tomba del gran patriarca Francesc Macià, hi ha hagut qui ha interpretat el meu gest amb segones intencions, de caire confessional.

Per tant, haig de fer constar que l'única i veritable interpretació del meu gest, d'acord amb la meua esposa, Benvinguda Coll, Reina de la Festa, és aquesta:

Si durant molts anys he estat un fidel adicte a Francesc Macià, i a tothora li hauria ofert, content, la meua vida, crec que tinc el deure d'oferir-li la màxima distinció assolida en la lluita literària pel bé de la nostra Pàtria, que ell sabé alliberar.

SALVADOR PERARNAU»

«Saló de Barcelona» Avis als socis

Els dies 6 i 7 de maig, els expositors-socis seran pregats de tenir les obres preparades per a ésser recollides; junt amb aquestes podran presentar-ne fotografies, per si el Jurat d'admissió creu d'incloure-les al catàleg.

Exposició notable

Troband-se a Barcelona el notable pintor rus K. Gussef, on ha produït un important nombre d'obres dins els diversos gèneres que conrea, accedint a reiterades sol·licitacions dels seus amics i admiradors, ha volgut organitzar una exposició, que tindrà lloc a la CASA ESTEVA, carrer de Casp, 21.

Aquesta exposició serà inaugurada demà dissabte, a les sis de la tarda.

Donat el relleu que presenta la personalitat d'aquest artista dins el món artístic europeu, en el qual

Banda Municipal de Barcelona

Diuenge vinent, dia 5 del corrent, tindrà lloc al Palau de Belles Arts, el 93 Concert Simfònic Popular de la Banda Municipal. Novè de la present temporada de Primavera, el programa del qual serà un «Festival de Música Francesca» amb el següent programa: César Franck, G. Parés; Simfonia en Re menor; Pierné, J. Lamotte de Grignon «Cydalise et le Chevre-Pied» Suite; Debussy, J. Lamotte de Grignon: Preludi a la migdiada d'un faune. Poema Simfònic. Ravel Dupont; Bolero.

El Concert començarà a un quart de dotze en punt.

s'ha fet remarcar per la vigoria i la puixança de la seva pintura, és d'esperar que l'esmentada exposició serà visitada amb interès per tots els amadors d'art de casa nostra.